

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A PÅ TINGRETTSDOMMER B, X TINGRETT. SAK 19/05.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 9. mai 2005 truffet vedtak i ovennevnte sak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev av 4. mars 2005 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd og sakshåndtering i et rettsmøte. Klagen er forelagt tingrettsdommer B til uttalelse. Embetsleder er orientert om klagen.

Saksforholdet er i korthet følgende:

A ble av X politidistrikt den 2. november 2004 ilagt besøksforbud, med forbud mot å oppsøke, forfølge og kontakte sin sønn. Den 6. desember 2004 ble det avholdt rettsmøte i X tingrett til avgjørelse av påtalemyndighetens begjæring om rettens kjennelse for opprettholdelse av besøksforbudet. Tingrettsdommer B var behandlende dommer i saken. A er selv advokat og møtte uten forsvarer.

X tingrett opprettholdt besøksforbudet i kjennelse av 6. desember 2004. A påkjærte kjennelsen på grunn av saksbehandlingsfeil. Lagmannsretten tok ikke stilling til om det var begått saksbehandlingsfeil, da retten fant at den hadde tilstrekkelig grunnlag til, og anså det ubetenkelig, å treffe realitetsavgjørelse i saken. Besøksforbudet ble opprettholdt ved lagmannsrettens kjennelse av 5. januar 2005.

A har påklaget følgende forhold:

1. Tingrettsdommer B refererte under rettsmøtet enkelte forhold fra politidokumentene, men sørget ikke for at A fikk et kopisett til gjennomsyn under møtet.
2. Om lag halvparten av dommerens spørsmål til A begynte med ”Mener De..”. Denne måten å stille spørsmål på ble av klager oppfattet som et uttrykk for at dommeren anså hans forklaring som kun *meninger*, og ikke i samsvar med *faktum* i saken. En dommers oppgave er bl.a. å søke å få frem de faktiske forhold gjennom konkrete spørsmål som ”Hva skjedde ..?”, og ”Hva skjedde deretter ..?” o.l. Tingrettsdommer B’s spørsmålsform er ikke i overensstemmelse med god dommerskikk.
3. Tingrettsdommer B behandlet saken overfladisk og summarisk uten å ta seg tid til å studere den klare motstrid mellom sønnens to politiforklaringer.
4. Dommeren stilte med et mentalt utgangspunkt om at anklageren hadde rett. Dette kom til syne ved den ovennevnte spørsmålsform.
5. Dommer B konfronterte ikke A med de særdeles alvorlige anklagene sønnen hadde fremsatt mot ham. Disse fremkom av politiforklaringene som A under

rettsmøtet ikke hadde innsyn i. Slike alvorlige anklager påvirker en dommer, og i tråd med god dommerskikk burde tingrettsdommer B konfrontert ham med disse påstandene. Det samme gjelder enkelte av opplysningene i politiets arrestjournal.

Dommeren var fjern og irrelevant i forhold til å finne sakens faktum under rettsmøtet.

6. Da A i rettsmøtet opplyste om sønnens motiv for å forklare seg usant i denne konflikten, ga tingrettsdommer B uttrykk for mishag mot hans utsagn ved en verbal avskjæring. Dette kan ikke være overensstemmende med god dommerskikk.
7. Dommeren tillot ikke at en cd med opptak av en telefonsamtale mellom A og hans fraseparerte kone ble avspilt i rettsmøtet. A viser til at han ved dette ble fratatt muligheten til å gjendrive de grunner mistanken berodde på, og at dommeren ved dette demonstrerte en forutinntatt dommerholdning
8. Tingrettsdommer B fulgte ikke straffeprosesslovens regler mht. protokollføring. Hovedpunktene i A's forklaring er ikke gjengitt i rettsboken, og hans politiforklaring ble heller ikke lest opp til vedtakelse.

Tingrettsdommer B har i hovedsak anført følgende:

Enkelte av klagepunktene er mer relevante som kjæremålsgrunner enn som grunnlag for klage til Tilsynsutvalget for dommere. Dette gjelder de ovenfor gjengitte klagepunktene 1, 3, 5, 7 og 8. Selv om lagmannsretten i sin kjennelse ikke tok stilling til spørsmålet om det forelå saksbehandlingsfeil, vises det til at lagmannsretten fant at den hadde tilstrekkelig grunnlag for å treffe realitetsavgjørelse i saken, og at retten fant dette ubetenkelig. Lagmannsretten opprettholdt også tingrettens avgjørelse i saken.

Klager fikk ellers rikelig anledning til å fremstille sin sak, noe lengden på rettsmøtet (fra 13.35 til 15.00) understøtter. Selv om han i dag ikke kan huske detaljer ved behandlingen, har han vanskelig for å forstå at ikke klager ble gitt anledning til å forklare seg om viktige forhold i saken.

Tingrettsdommer B kan ikke huske i hvilken grad spørsmålet om å gi klager tilgang til dokumentene i saken, var et tema. Dersom A imidlertid hadde krevd å få lese dokumentene, ville han blitt gitt anledning til det. Hans avgjørelse om å nekte avspilling av den angjeldende cd'en var basert på en konkret vurdering av relevans og rimelig omfang på rettsmøtet.

Hva gjelder klagepunktene 2, 4 og 6, samt klagers påstander om hans forutinntatthet, vises det på generelt grunnlag til lengden på rettsmøtet, som etter dommer B's oppfatning vitner om imøtekommenhet overfor klagers imøtegåelse av saken. Det må imidlertid også settes en grense for sakens behandling. Det kan i den forbindelse ikke utelukkes at klager kan ha misoppfattet hans holdning slik disse sistnevnte klagepunktene gir uttrykk for.

Det forhold at han skal ha begynt halvparten av spørsmålene sine med "Mener De.." kan ikke dommeren huske spesielt i dag. Dersom dette faktisk er tilfelle, er det sannsynligvis et uttrykk for at klager også er advokat eller at det var et gjentakende spørsmål om faktum.

Tingrettsdommer B anser klagen som grunnløs og som et utslag av at avgjørelsen gikk klager imot.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstoloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Imidlertid gjelder det visse unntak fra denne myndigheten. Et viktig unntak er bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Dette betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for kjæremål eller anke til høyere domstol, kan Tilsynsutvalget ikke prøve dette. Det er uten betydning om kjæremåls- eller ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Som både klager og innklaget dommer har bemerket, gjelder deler av klagen påståtte saksbehandlingsfeil fra dommerens side som kunne ha vært påberopt som grunnlag for kjæremål. Det gjelder særlig anførsler om manglende kopisett av dokumenter til klager, mangelfull opplysning av saken gjennom eksaminasjon, feil ved avskjæring av bevis og mangelfull protokollasjon. Disse forhold kan Tilsynsutvalget ikke behandle, og saken blir så langt å avvise.

Tilsynsutvalget kan behandle anførselen om at dommeren ved å begynne flere spørsmål om faktum i saken med ordene "Mener De ..." ga uttrykk for at han anså A's forklaring bare som meninger og ikke som gjengivelse av virkeligheten. Utvalget tar ikke stilling til i hvilken utsteking dommeren faktisk brukte denne spørsmålstillingen, fordi han etter utvalgets mening uansett ikke kan være noe å bebreide. I en situasjon som her, hvor det foreligger motstridende forklaringer om et hendelsesforløp, er det nok ikke uvanlig at dommeren spør parter og vitner om hva som etter deres mening skjedde. Språklig sett er dette noe upresist, fordi det dommeren som regel da vil ha, ikke er vitnets *mening* om hendelsesforløpet, men en fremstilling av det vitnet *husker*. Det ligger imidlertid ikke i seg selv noen stillingtagen til en bestemt forklaring eller en person ved denne spørsmålstillingen, og den kan etter utvalgets mening ikke anses utilbørlig eller på annen måte i strid med god dommerskikk.

Det fremgår av klagen at A mener at dommeren blant annet ga uttrykk for mishag mot A's utsagn ved å avskjære bevisførsel. Selve bevisavskjæringen er et forhold utvalget ikke kan vurdere, jf foran. For øvrig er det vanskelig for utvalget å finne holdepunkter for at A ikke fikk en tilstrekkelig nøytral og respektfull behandling.

Det fremgår av klagen og dokumentene ellers at bakgrunnen for klagen er en tragisk familiekonflikt. A's forventninger til gjennomføringen av rettsmøtet kan ha vært preget av dette. Det fremgår av klagen blant annet at han til rettsmøtet medbrakte "all dokumentasjon vedr bl.a. familiekonflikten i flere vesker samt en lap-top". Tingrettsdommer B hadde på sin side rett og plikt til å begrense bevisføringen til det som hadde betydning for saken om besøksforbud. Utvalget finner ikke noe holdepunkt for at dommeren har demonstrert

mishag ved å være for restriktiv i forhold til bevisførselen, eller at det var satt av for liten tid til rettsmøtet.

Tilsynsutvalgets konklusjon er at tingrettsdommer B ikke har opptrådt i strid med god dommerskikk.

Tilsynsutvalget for dommere har etter dette fattet slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises for så vidt gjelder forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig.
2. For øvrig foreligger det ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstolloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes embetsleder ved X tingrett til orientering.